Actividades propostas

Estas actividades están resumidas. Actividades completas e anexos en organizaciondemujeres.org

Xaneiro. *Mulleres na Antigüidade e na Idade Media.*

De 0 a 3 anos

Cambio de roles.

Informamos ás familias das crianzas con antelación para que consigan disfraces de trobadoras e trobadores con instrumentos axeitados á idade de cada un/ha. Programamos un día para un baile de disfraces no que danzaremos música medieval (a canción de Beatriz de Dia "A chantar") acompañando esta con instrumentos (xoguetes, feitos de cartón...).

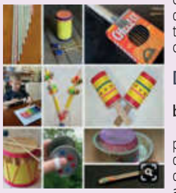

De 3 a 6 anos

Proxecto. As trobadoras.

Comezamos o proxecto cunha choiva de ideas para coñecer o que sabe o noso alumnado. Decorámola aula e as cadeiras con bandeiras que levan escritas a escala musical: DO, RE, MI, FA, SOL, LA, SI, DO e as cadeiras con siluetas de castelos.

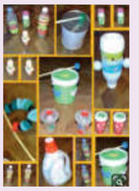

- Obradoiro de Artesanía para a elaboración de instrumentos medievais. Empregaremos para esta manualidade material de refugallo e faremos castañolas, axóuxeres, pandeiretas ou tambores con diferentes caixas, garrafas decoradas con gomets, etc.
- Obradoiro de Enxeño. Cun dado xigante (empregamos os pictogramas ou palabras segundo o nivel do alumnado). Dividímola clase en dúas equipas e cada equipa terá que completar o seu mural xigante e poñer un gomet cada vez que adiviñe o vocabulario do noso proxecto. Se lle volvese saír nos dados unha verba xa acadada perde a quenda e tócalle á outra equipa.

De 6 a 9 anos

Xogo "o dado trovador". Coa palabra que saia no dado fai unha rima / poesía. As palabras empregadas poden referirse ás trobadoras (valente, doncela, laúde, arpa, castelo, poesía) e ao movemento con que acompañamos a música (palmas, pés, baile, xirar, saltar e palmas nas pernas). O alumnado bota os dados e coa palabra que saíu ten que pensar unha rima ou escribir unha poesía. Teremos en conta a atención á diversidade achegando pistas. Establecemos determinado tempo para que inventen un baile e aprendan os pasos que saíron no dado. Por exemplo, cada vez que saia a trobadora temos que tocar as palmas.

De 9 a 12 anos

Música no noso tempo.

Escoita a canción "Wallada la Omeya", do grupo de rock Saurom e busca información sobre a vida e a obra de Wallada.

https://www.youtube.com/watch?v=LvWXDy9b2oI

Dividímolo alumnado en grupos e buscamos información sobre Kassia e Hildegard Von Bingen completando as seguintes cuestións:

- Situamos nun mapa europeo onde viviron.
- Comparamos a vida das dúas mulleres.
- Dámos algún exemplo das súas composicións musicais.

De 12 a 15 anos

Actividade: visionamos o fragmento do filme "Visión" (do minuto 1:12,22 ao 1:15,08) sobre a vida de Hildegard Von Bingen, que trata sobre seu Drama Litúrxico (https://www.youtube.com/watch?v=nHGNOd5uQgU&t=96s). Preguntamos as seguintes cuestións:

- Que é un drama litúrxico?
- En que lingua está composta?
- Que é o que debuxa cun arado no chan?

De 15 a 18 anos

Actividade: fai unha búsqueda sobre a vida da trobadora medieval Beatriz de Dia e prepara unha presentación.

Busca a letra da canción "A chantar ..." e descubre por que é tan importante. Canta e acompaña melódica e ritmicamente esa canción.

https://cutt.ly/lsolcfs

Persoas adultas

Actividade: visionámola película "Visión" de Margaret Von Trotta, sobre a vida de Hildegard Von Bingen.

Tralo visionado facemos un coloquio sobre á vida das mulleres medievais, a importancia de Hildegard na defensa dos dereitos das mulleres e a importancia que lle deu á música para a vida.

https://www.youtube.com/watch?v=nHGNOd5uQgU&t=96s

Febreiro. *Músicas Renacentistas.*

De 0 a 3 anos

DÍA DA MÚSICA.

Obxectivo: a educadora ou educador contribuirá a favorecer o desenvolvemento do sentido musical a través da relación establecida con cada neno ou nena, desenvolvendo situacións cotiás, para que sexan capaces de descubrir, comparar, producir e identificar diferentes tipos de ritmos sonoros co seu corpo e con obxectos.

Materiais: alfombra, caixa de cartón grande, instrumentos musicais de tela ou goma espuma, instrumentos musicais reais, equipas audiovisuais, mural con fotos de mulleres con instrumentos musicais.

Actividade:

- Falámoslle ás crianzas moi suavemente da música co que axudámolos a calmarse.
- No berce e aferrándonos ás barras da mesmo e ao ritmo da música salta e tócalle palmadas.
- Preparamos o recuncho de música, onde colocamos un mural onde haberá fotos de mulleres con instrumentos musicais, para contarlles e identificar que fai cada unha delas; tamén haberá música ambiental mentres realizamos esta actividade conseguindo unha maior relaxación das nenas e nenos.
- Proporcionamos aos nenos e as nenas instrumentos de tela para explorar a través da manipulación.

De 3 a 6 anos

En asemblea facemos un breve repaso de mulleres e grupos de mulleres escollidas no calendario. Lemos con atención as biografías dalgunhas delas (8-9), tentando deseñar un percorrido desde os tempos antigos ata o presente século.

A continuación buscamos en Internet obras de cada unha delas, identificándoas cunha fotografía da ou das artistas. Unha vez feito escoitaremos algunhas obras aleatorias e o alumnado debe recoñecer a cal autora/s corresponde cada obra.

AS TROBAIRITZ: https://www.youtube.com/watch?v=6brttn7rw2E

MADDALENA CASULANA: https://www.youtube.com/watch?v=s62w5VuSSvo

MARÍA ANNA MOZART: https://www.youtube.com/watch?v=xxqJnYuOh7I

FRANCESCA CACCINI: https://www.youtube.com/watch?v=xvw66rtLpkg

ARETHA LOUISE FRANKLIN: https://www.youtube.com/watch?v=6FOUqQt3Kg0

MARÍA CONCEPCIÓN BALBOA BUIKA: https://www.youtube.com/watch?v=HuofoLitF0E

ANA TIJOUX: https://www.youtube.com/watch?v=S-ZGljqUqWM

ROSALÍA: https://www.youtube.com/watch?v=Rht7rBHuXW8

ROZALÉN: https://www.youtube.com/watch?v=0228mfBzZEk

De 6 a 9 anos

Propoñemos traballar as familias dos instrumentos na música renacentista e elaborar algúns deles con materiais de refugallo.

Metodoloxía:

Comezamos dando a coñecer os instrumentos agrupados en familias (percusión, corda e vento). Podemos axudarnos coa seguinte imaxe para alumnado de primeiro e segundo curso de Primaria.

Para o alumnado de terceiro curso de primaria podemos facer unha explicación máis completa tomando o seguinte enlace como apoio: https://listas.20minutos.es/lista/instrumentos-musicales-del-renacimiento-365237/

Unha vez feito o resumo dos distintos instrumentos empregados neste período musical construímos algúns deles con materiais de refugallo. Na páxina web atoparedes instrucións para levar a cabo esta actividade.

De 9 a 12 anos

Actividade: Grace Baptista

Materiais: P.D.I. (pizarra dixital), Informática, cartoliñas.

Temporalización: 5 sesións.

1. Música doutra época "Conditor Almae".

- Visionámolo vídeo en Youtube "Gracia Baptista, Conditor Almae".
- Unha pequena choiva de ideas da música escoitada: instrumentos, tempo no que pensamos que está feita...

2. Cronoloxía: O Renacemento.

Investigación sobre o ano de composición e o que estaba a suceder no seu momento. Elaboración dunha liña do tempo en cartón con toda a información recollida.

3. A revista de Gracia.

A clase divídese en grupos de 5 e cada grupo será o encargado de preparar un artigo sobre algún detalle da súa biografía, por exemplo: a infancia de Gracia, como foi a súa vida escolar e os estudos, a música de Gracia, o papel da muller no Renacemento ... Preparamos unha revista conxunta con todos os artigos, o cronograma realizado anteriormente e a música de Gracia Baptista para publicala no xornal escolar.

4. A vida da muller renacentista.

Debate por equipas sobre como vivían as mulleres da época, que traballos desempeñaban, o papel dos homes e a baixa visibilidade das mulleres.

De 12 a 15 anos

1. Presentacións sobre as protagonistas do calendario.

As presentacións pódense facer con programas como Power Point. Haberá unha rolda de preguntas dos compañeiros e compañeiras e un comentario crítico do profesor ou profesora. En cada caso, o alumnado, despois de expoñer as principais características da carreira musical das compositoras /intérpretes, responderán as seguintes preguntas: Cales foron as dificultades que tivo a compositora debido á súa condición de muller no desenvolvemento da súa profesión musical? Como actuaron os prexuízos de xénero en cada caso? Como influíron estes prexuízos no desenvolvemento de todo o potencial artístico destas mulleres? Seguen actuando dalgún xeito eses prexuízos hoxe?

2. Posta en común.

Despois de rematar tódalas presentacións comezamos un debate sobre as dificultades específicas das mulleres para desenvolver a súa actividade onte e hoxe no mundo da música. O profesorado aproveitará a ocasión para extrapolar e establecer paralelismos con outras facetas do mundo da arte e da vida.

Recursos

Dispoñibilidade de aula con ordenadores e da biblioteca do centro para extraer información. Canon de proxección ou pizarra dixital, con equipa de son.

De 15 a 18 anos

Reflexiona. Fai unha reflexión persoal sobre a seguinte frase: *"Quero mostrar ao mundo, na medida que podo nesta profesión musical, a vaidade errónea de que só os homes posúen os dons da arte e do intelecto e que estes agasallos nunca se lles dan as mulleres".*

Investiga. Busca o personaxe que dixo a frase anterior, en que contexto e por que.

Debate. Comentamos as conclusións extraídas das dúas actividades anteriores.

Marzo. *Músicas do Barroco.*

De 0 a 3 anos

1. Escoita a composición *Romanesca* de Francesca Caccini (https://www.youtube.com/watch?v=3AXMule7zqE) e fai que as crianzas dancen e se movan polo espazo da clase.
   A continuación amosámoslles unha imaxe que será a compositora que o alumnado ten que describila.
2. En papel continuo pegamos instrumentos típicos do Barroco (clavecín, fagot, violín, órgano, óboe, timbal, etc.) explicándolles istos. Con pintura de dedos decoramos un mural.

De 3 a 6 anos

Música e emocións.

Escoitamos cos nenos e nenas a música das tres autoras:

- Barbara Strozzi: L'Eraclito Amoroso http://mujeresymusica.com/barbara-strozzi/
- Elisabeth Jacquet de la Guerre: https://www.youtube.com/watch?v=MzLu0ciYIOU
- Francesca Caccini: Ciaccona: https://www.youtube.com/watch?v=ja7ugHH8DtM

Escollerán unha cor coa que identifican a canción e despois comentan que sensación tiveron na audición. Preguntamos se cren que é un home ou unha muller quen compuxo estas cancións musicais. Mostramos tres láminas cos retratos das mulleres.

Danza barroca.

Escoita a composición *Romanesca* de Francesca Caccini (https://www.youtube.com/watch?v=3AXMule7zqE) para que os nenas e nenos bailen e se moven polo espazo da aula. Despois mostrámoslle un vídeo de como vestían e bailaban nesa época.

Animámolos a praticar algúns pasos.

- https://www.youtube.com/watch?v=yr4MLrX_KG0.
- https://www.youtube.com/watch?v=SisP0lotldI

De 6 a 9 anos

A	B	C	E	C	C	H	I	N	A
D	E	F	M	N	L	O	P	R	S
G	H	I	J	K	A	M	D	T	B
C	M	A	R	A	V	I	L	L	A
D	J	Z	S	O	E	P	E	V	C
E	C	A	C	C	I	N	I	X	D
G	L	R	M	A	P	R	F	Z	E
O	M	P	U	N	T	S	L	Y	F
P	T	A	I	T	J	T	M	M	G
R	U	I	B	A	R	R	O	C	O
T	V	J	M	T	K	V	R	P	H
S	O	P	R	A	N	O	S	T	Y

En pequenos grupos teñen que completar a ficha seguinte para o que buscarán información en Internet. Comprobarán se os datos son correctos dentro da sopa de letras.

1. A que época ou período da historia da música pertence Barbara Strozzi, Elisabeth Jacquet de la Guerre e Francesca Caccini?.
2. Quen é considerada a primeira muller compositora de óperas?.
3. Cal era seu alcume garimoso?.
4. Cal era un dos instrumentos que tocaba Francesca Caccini?.
5. Barbara Strozzi foi unha das primeiras compositoras do S XVI dun tipo de composición vocal con acompañamento instrumental, xeralmente en varios movementos que ás veces involucra a un coro. Como se chaman estas composicións?.
6. Que tipo de cantante de ópera foi Barbara Strozzi?.
7. Que instrumento tocaba Elisabeth Jacquet de la Guerre?.
8. Ao seren presentado ante Luis XIV, este quedou tan impresionado que foi coñecida como "a pequena................"

SOLUCIÓNS: 1. Barroco 2. Caccini 3. Cecchina 4. Arpa 5. Cantata. 6 soprano. 7. Clave. 8. Marabilla

De 9 a 12 anos

Para traballar dividimo-lo alumnado en grupos de tres ou catros persoas.

1. Cada grupo busca información dos nomes máis relevantes da música barroca. Partillarán ao grupo-aula seus achádegos.
2. En grupo-clase plantexamos as seguintes cuestións:
   – Cantas mulleres músicas atopáchedes na vosa pesquisa?
   – Coñeces alguhna Muller música da época barroca?
3. Cada grupo busca información dunha destas mulleres: Francesca Caccini, Barbara Strozzi y Elisabeth Jacquet de la Guerre. A continuación, os grupos elaboran un breve esquema coa información que será compartida co grupo-clase. Namentres o alumnado realiza as pesquisas, escoitamos de fondo *Lagrime Mie* de Barbara Strozzi (https://www.youtube.com/watch?v=1z2xtmkqaAs) y *Céphale et Procris* de E. C. Jacquet de la Guerre: (https://www.youtube.com/watch?v=xsEepShZEPo).

– Unha vez partillada a información, o grupo-clase debate sobre estas cuestións:
   – Cales son los logros destas mulleres?
   – Cal era o papel das mulleres músicas no Barroco?
   – Que diferenzas atoparás entre esta época e a nosa en tanto o papel que realizan as mulleres na música?

4. A ópera de Francesca Caccini *La liberazione di Ruggiero*.
   a) Facemos grupos de tres o catro persoas.
   b) Reproducimos *La liberazione di Ruggiero* para inspirarnos mentres traballamos na actividade (https://www.youtube.com/watch?v=WYfM65BSodA&t=1821s).
   c) Creamos un cómic no que maxinamos como Francesca escribiu esta ópera. Para isto podemos ter en conta a súa biografía (http://www.musicaantigua.com/asi-era-una-de-las-compositoras-mas-importantes-de-la-historia/) e o argumento da dita obra.

De 12 a 15 anos

"A nena prodixio". Elisabeth Jacquet de la Guerre

http://mvod.lvlt.rtve.es/resources/TE_RZMM18R/mp3/4/9/1553013949394.mp3

Escoita a partir do minuto 11':19". Neste programa de Radio Nacional de España narran a vida de Elisabeth Jacquet de La Guerre, unha grande compositora do barroco francés.

Como escoitaches algunhas das súas obras non chegaron aos nosos días. Cal cres que pode ser o motivo? Por que cres que as obras que escribiu para Luis XIV perduraron no tempo?.

De 15 a 18 anos

Músicas do Barroco.

1.- Partindo das audicións propostas realizamos un cuestionario breve sobre as obras e as vidas de Francesca Caccini y Bárbara Strozzi coas referencias que escoitamos nos programas de radio *"Cuaderno de notas"* emitidos o 02/09/2017 y el 30/04/2016.

Francesca Caccini: http://www.rtve.es/alacarta/audios/cuaderno-de-notas/cuaderno-notas-francesca-caccini-monteverdi-florencia-02-09-17/4194980/#

Bárbara Strozzi: http://www.rtve.es/alacarta/audios/cuaderno-de-notas/1940-cuaderno-notas-300416-barbara-strozzi-venecia-del-s-xvii-2016-04-29t15-08-27127/3593033/#

Elisabeth Jacquet de la Guerre: http://www.rtve.es/alacarta/audios/cuaderno-de-notas/1935-cuaderno-notas-250415-elisabeth-jacquet-guerre-2015-04-23t15-59-24740/3105079/#

2.- Como chegaría Bárbara Strozzi a sobresaír de tal xeito nunha escena cultural dominada por homes se non casou e non levou unha vida relixiosa?. Busca información sobre como era Venecia no século XVII e plantea o debate sobre as dificultades que as mulleres atopaban.

https://www.monstrousregimentofwomen.com/2016/08/barbara-strozzi-venetian-intellectual.html
https://clasica2.com/clasica/Enciclopedia-Musical/Barbara-Strozzi-1619-1677
https://conlaa.com/reescribir-la-historia-de-la-musica-el-barroco-italiano-barbara-strozzi/
http://www.musicaantigua.com/barbara-strozzi-la-gran-dama-de-la-cantata-barroca/

Persoas adultas

- En diferentes sesións escoitamos fragmentos da ópera *"La liberazione de Ruggiero"*, de Francesca Caccini (1587-1641); algunha cantata de Barbara Strozzi (1619-1677) e algún fragmento das *Cantates françoises* de Elisabeth Jacquet de la Guerre (1665-1729).
- Explicámoslle ao alumnado que papel desempeñaban as mulleres na sociedade da época e por que estas mulleres chegaron tan alto. Por exemplo, as mulleres podían aprender a cantar ou a tocar instrumentos pero non exhibirse ante outros. A esfera do público e do privado estaba moi diferenciada. Estas mulleres tiveron a sorte de pertenecer a familias que dedicabanse profesionalmente á música e que non tiñan prexuizos para tocar en público.
- Debatimos sobre como inflúe hoxe nas mulleres a diferenciación entre as esferas do público (sociedade) e do privado (casa). Cómo se relacionan esos dous mundos para moitas mulleres?.

Abril. *Músicas no Clasicismo.*

De 0 a 3 anos

Materiais: Sonata nº 3 en La Maior, de Marianne Von Martínez. https://youtu.be/67LcQ8tLK3Q

Metodoloxía: Grupo clase.

- Audición. Obxectivo: busca-la relaxación e estimulación auditiva.
- Sentimos a música no corpo, dando palmadas na barriga, pernas e cara.

De 3 a 6 anos

Materiais: cartolinas e fotos, música. https://cutt.ly/WoXfCi

Metodoloxía: Grupo clase.

Música lenta e rápida. Desprazamento ao ritmo da música.

Debuxamos a música co noso corpo:

- Os sons agudos baile nas puntas
- E sons graves facemos exercicios no chan.

Facemos unha presentación das protagonistas do calendario do mes de abril.

De 6 a 9 anos

Materiais: Guitarra, tambor, pandeireta, triángulo, xilófono, pratillos, frauta.

Gravación sons: https://youtu.be/iZjLXtHscug

A porta violeta: https://g.co/kgs/q4Kk6B

Metodoloxía: Grupo clase.

- Interpretación libre con instrumentos musicais.

Gravación con sons da natureza (auga, paxaros...).

- Escoita atenta e identificación de sons.
- Escoita a canción *A porta violeta* de Rozalén.
- Escenificación.

De 9 a 12 anos

Debuxando a música de María Teresa von Paradis.

Materiais: almofada, alfiletes e pedazos de madeira de diferentes tamaños.

Concierto de piano KV 456 en Si bemol maior de 1784 (Sicilienne), de María Teresa Von Paradis.

Metodoloxía: Grupos 3-5 persoas. **Distribución e materiais**. O alumnado debuxa a música que está escoitando empregando para cada tipo de son (agudo, grave, distinta duración, os silencios...) algunhas das cancións que el ou ela considere. Cada grupo elaborará un debuxo onde cada canción musical ten un significado.

Rematada a actividade cada grupo explica seu debuxo.

De 12 a 15 anos

Materiais: Película *Nannerl, a irmá de Mozart* https://youtube.be/EWxQx-gC4sU

Metodoloxía: Proxectamos a película da vida da irmá maior de Wolfgang Amadeus Mozart.

Tralo visionado organizamos ao alumnado en grupos de 3-5 persoas e pedimos que elaboren unhas conclusións que logo expoñemos en común.

De 15 a 18 anos

Como ser muller e música e non morrer no intento.

Materiais: Teléfonos ou dispositivos con cámara para gravar vídeo e reprodutor de música. *Concierto de piano en La maior* de Marianne Von Martínez o *Sonata nº3*

https://youtu.be/67LcQ8tLK3Q

Papel pinocho de cores, a roupa para disfraces...

Metodoloxía: Grupos de 5-7 persoas. Estuda-la biografía de autoras como Marianne Von Martínez. Realizar un guión de *performance*, pequena curta ou representación dalgunha escena da vida da autora. Gravación. Visionamos tódolos vídeos na aula para posterior debate.

Persoas adultas

Materiais: "Amigas" de Ana Belén https://cutt.ly/BoXg0g

Metodoloxía: Grupo clase e pequeno grupo.

- Escoitar cancións machistas actuais e comentalas na aula.
- Escollemos unha canción da preferencia do alumnado e cambiámola letra en clave femininista.
- Atopar un relato que reflicta as situacións de desigualdade que sofren as mulleres na vida diaria e adaptalo para teatro. Buscamos as música axeitadas para cada escea.
- Traballámolo poema-canción "Amigas" de Ana Belén que dará pé para un debate sobre a **sororidade**.

STES INTERSINDICAL Organización de Mujeres · CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL Organización de Mujeres · STEG · Asemblea de Mulleres

Actividades propostas

Estas actividades están resumidas. Actividades completas e anexos en organizaciondemujeres.org

Maio. *Músicas no Romanticismo.*

De 0 a 3 anos

Actividades de 0 a 1 ano. Relaciónanse estas actividades co descubrimento do discurso a través da música.

As crianzas interactúa coa música a través da presenza dun obxecto na man ou o sinxelo movemento musical mentres cantamos a canción de *"5 lobiños"* movemos a man dicindo o ritmo da canción: *"Cinco lobiños ten a loba, cinco lobiños trala vasoira"*.

De 3 a 6 anos

Como premisa debemos escoitar música de tódolos estilos tanto no ámbito familiar como escolar e desde que se está no ventre materno.

Actividade. Reunido o alumnado na asemblea coméntase a importancia que tiveron as mulleres na música ao longo da historia. Pregúntaselle se coñecen algunha muller dedicada a música. Anotámolo seu nome en pequenos papeis co galo de levalos a casa para investigar sobre a mesma en familia ao longo da semana. Se é posible podemos convidar á artista para que faga unha actuación, baile ou cante na aula.

NOTA: Estas actividades serven para os tres niveis aumentando a dificultade das actividades segundo a idade.

De 6 a 9 anos

Unha vez distribuído o alumnado en tres grupos heteroxéneos, cada grupo buscará toda a información que atopen sobre unha das tres músicas que teremos presentado e imprimimos: Fanny Cecilie Mendelssohn Bartholdy (a posteriori Fanny Hensel), Teresa Carreño García e Cécile Louise Stéphanie Chaminade.

De 9 a 12 anos

Unha vez distribuídos o alumnado en tres grupos heteroxéneos, cada grupo buscará toda a información posible sobre unha das tres mulleres músicas que teremos presentado previamente. Imprimimos esta información: Fanny Cecilie Mendelssohn Bartholdy (a posteriori Fanny Hensel), Teresa Carreño García e Cécile Louise Stéphanie Chaminade.

Elaboramos unha lista de música galega especificando se son compositoras, cantantes de que estilo, mulleres solistas do folclore galego, etc.

De 12 a 15 anos

Investiga as biografías de Fanny C. Mendelssohn Hensel, Teresa Carreño García e Cecile L. Stephanie Chaminade. Reflicte todos aqueles aspectos que atopas na súa vida nos que ser muller dificultou a súa dedicación á música.

De 15 a 18 anos

Para grupos mixtos de 4 estudantes, prepare un dossier con mulleres destacadas no campo musical do século XIX.

¿A porcentaxe que atopan entre homes e mulleres é a mesma? Que pasos darían para subsanar estas diferenzas? Que diferenzas atopas entre os séculos XIX e XX?

Persoas adultas

Buscar información sobre as mulleres propostas.

Poderon desenvolver seus coñecementos musicais nas cidades de orixe? Con que dificultades se atoparon?.

Debate sobre as dificultades atopadas por istas mulleres. Que houbera pasado ser foran homes?

Xuño. *Século XX. Compositoras actuais que rompen moldes.*

De 0 a 3 anos

A orquestra, sentir, oír, tocar, coñecer.

Materiais: Instrumentos diversos, batuta, punzóns e corchos.

Metodoloxía: Activa e participante. Gran grupo.

Actividade:

O alumnado cos ollos pechados escoitará a orquestra https://www.youtube.com/watch?v=BANnjzMgjqs

Despois da audición sentámonos no chan e o mestre ou a mestra tocará os diferentes instrumentos dándolle despois istes ao grupo, para que os exploren. Tocarán os instrumentos todos xuntos e xuntas. Recollémolo instrumental sentadas e sentados o mestre ou a mestre tocará os distintos instrumentos. Pasamos os instrumentos dun en un para que podan experimentar neles. Asignamos a cada persoa un instrumento para tocar e falaremos sobre as directoras de orquestra interesándonos por Gisèle Ben Dor.

Visualizamos o vídeo agora cos ollos abertos.

Ensinamos unha foto de Gisèle, deberán recortar e pégase nunha cartoliña onde colocarán tódolos instrumentos a medida que traballamos.

De 3 a 6 anos

Directora por un día.

Ensinámoslle unha foto de unha directora de orquestra. Facemos as seguintes preguntas:

- Quen cres que é?
- A que se dedica?
- Que precisas para ser unha directora de Orquestra?

Mostramos a seguinte imaxe:

Repartimos paos chinos para que fagan de batuta. O alumnado será directora de Orquestra por un día como Gisèle https://www.youtube.com/watch?v=NDm7gHPO-oU

Neste vídeo coñeceremos que fai Giséle. Posteriormente, imitarán os movementos de Giséle e na metade da proxección apagámola imaxe do vídeo deixando só o audio para que o alumnado se exprese libremente.

Debuxamos diferentes músicas e músicos da orquestra, recortarase cunha solapa por baixo.

Dóbranse pola solapa para poñelos en pé coándoos en cartón dispoñendo esta Orquestra por familias de instrumentos musicais. Debuxamos á directora para esta Orquestra e escribímolo nome de Gisèle Ben-Dor.

De 6 a 9 anos

Voar a planetas afastados

Pinar Toprak (naceu en Istambul e estudou en EUA) Traballou na banda sonora do famoso xogo Fortnite. Foi tamén a compositora da banda sonora de *Capitana Marvel*.

Distribuímos papel de embalar de diferentes cores nunha mesa grande nunha esquina da aula.

O alumnado escoitará sentado no chan e cos ollos pechados a BSO da película Capitana Marvel.

https://www.youtube.com/watch?v=nHHuD8OnOjE

Pasado un tempo de escoita levantaranse cara á mesa onde está preparado o material para debuxar o que lle transmite esa música. Facemos isto con varias cancións e que deixen fluir o maxín.

De 9 a 12 anos

Rapeamos un poema para Rosa García Ascot.

Rosa García Ascot foi admirada por moitos intelectuais da súa época, a Xeración do 27. Entre eles, Federico García Lorca quen lle dedicou un poema. Empregamos este poema como texto para compoñer un Rap. Podes escoller como base musical calquera base rítmica que sexa do teu gusto. Hai moitas de distribución libre no Youtube.

Poema: http://poesiadelorca.eu/poemassueltos1/Enelcumplea%C3%B1osdeR.G/

Música: https://www.youtube.com/watch?v=2Y2M-8JG_qY

De 12 a 15 anos

As esquecidas.

Coñecemos a Rosa María Ascot. Presentamos á autora na aula mentres escoitamos unha das súas composicións. Por grupos investigamos sobre a importancia da vida e obra de Rosa María Ascot. Coas achegas facemos unha posta en común.

De 15 a 18 anos

Debate: Videoxogos e Machismo.

Moita xente di que hai machismo nos videoxogos. Que pensas?.

Por grupos nos que posteriormente terán que debater, terán que investigar e recompilar argumentos, opinións (entrevistas, Twitter, Instagram, Facebook), gráficos..., que apoien as teses da súa investigación.

Abordaremos as seguintes cuesións:

– Reprodución de estereotipos.
– Hipersexualización dos protagonistas -maquismo no xogo-.
– As mozas saben xogar a Fortnite como os rapaces -maquismo na comunidade-.
– Insultos entre xogadores e xogadoras e viceversa. haterismo machista.
– Elección aleatoria de personaxes.

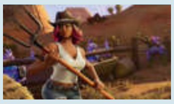

Carga fotos e reflexións sobre as conclusións do debate nas RRSS.

Artigos para o debate:

Está arruinando o sexismo o xogo que volve tolo a medio planeta?
https://smoda.elpais.com/moda/actualidad/fortnite-sexismo-battle-royale-videojuegos/

Videoxogos e sexismo
http://www.mujeresenred.net/spip.php?article468

Videoxogos sexistas. Qué aprenden nosas e nosos fillos e fillas?
http://www.generandoigualdad.com/videojuegos-sexistas-que-aprenden-nuestros-hijs/

Sexismo dixital, o calvario das gamers
https://www.elmundo.es/yodona/lifestyle/2017/07/31/59785442ca474198218b4667.html

As mulleres gamers heille doado: «Os videoxogos non teñen xénero»
https://www.gaymer.es/es/2019/01/las-mujeres-gamers-lo-tienen-claro-los-videojuegos-no-tienen-genero/

Persoas adultas

Debate

Lemos e debatemos sobre este fragmento das memorias de Rosa Garcia Ascot.

Como punto de partida e tendo en conta o tempo en que viviu, facémonos a seguinte pregunta: ¿Por que esa auto-infravaloración da súa capacidade compositiva?

"Cando casei, durante unha pequena tempada, deixei a composición. Buscaba desculpas fáciles para xustificalo: teño menos tempo, estou casada ... Que tontería! Non deixei de compoñer porque a Xesús non lle gostaba o meu abandono. - "Continúa, non sexas así" - díxome. Non obstante, reducín moito cando escoitei as súas cousas, porque me dixo: Este home sabe e é un compositor de verdade e son unha anana. É verdade. Pero eu non estaba ciumosa del, pero vinno como era, como un xigante ao meu lado, pero que non me facía sombra porque era un xigante que me protexía e me empuxaba".

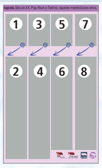

Agosto. *Século XX. Pop, Rock e Techno, aqueles marabillosos anos.*

De 0 a 3 anos

Taller "As mulleres na música".

Pintando a música (para 2-3 anos)

En asamblea preséntase ás crianzas o vídeo que visionaremos de Cyndi Lauper (https://www.youtube.com/watch?v=WGU_4-5RaxU&list=RDPlb6AZdTr-A&index=2). Narrámoslle que é unha rapaza que canta unha canción moi bonita para bailar.

Mentres bailan poñemos no chan da aula un trozo de papel continuo (mellor polo lado non satinado para evitar resbalóns) o través de todo o espazo. Rematado o vídeo sacamos bandexas con pinturas de diferentes cores e pedímoslle ás crianzas que quieten o calzado e os calcetíns.

Mollámolos pés coa pintura e cando soe a música bailamos sobre o papel "pintando a música cos pés". Pararemo-la música para mollar de novo os pés e voltaremos ao baile cando a música soe outra vez. Repetimos varias veces ata que finalice a canción.

De 3 a 6 anos

ACTIVIDADES PROPOSTAS PARA TODO O CICLO DE EDUCACIÓN INFANTIL. PEQUENO PROXECTO "SOLE" (Duración: 1 semana, 5 sesións)

- **Presentamos a Soledad Giménez**, e o grupo ao que pertencía: "Presuntos Implicados" o proxecto "Avanzados", un proxecto co que se lanzou un disco no que se coñeceron moitas artistas españois (Mari de Chambao, Estrella Morente, Leonor Watling...) co que se pretendía dar voz e visibilidade ás mulleres que día a día traballan con xustiza e dignidade para mellorar o mundo e o seu último disco en solitario "Mulleres da música". Todo isto a través de fotografías e vídeos.
- **Pintamos a música**: escoitamos a canción "Living" versionada por Sole no seu álbum "Mulleres da música". É unha audición moi especial, xa que imos usar a pintura, pegamos as paredes de papel branco continuo e os alumnos están a pintar, ao escoitar esta canción, libremente coas mans.
- **Coñecemos as historias de Soledad Giménez**: a través dun sinxelo conto elaborado polos titores e titoras no que se explica a historia dunha moza que quería escribir cancións, cantalas e tocar instrumentos, intentouno e conseguiuno. Visionamos vídeos de concertos co grupo co que comezou, cando decidiu ir en solitario e o proxecto de "Avanzados" xunto con outras moitas mulleres. Resaltamos nesta pequena historia a idea de que con esforzo e entusiasmo podemos conseguir o que nos propuxemos facer.
- **O nome: Soledad.** Aprendemos a recoñecer e intentar escribir, segundo o nivel, este nome a través de diferentes recursos: encerado, letras magnéticas, cartas, xogos de letras con velcro...
- **Coñecemos a profesión da música e da compositora**: que fan? Que materiais empregan? Cal é o teu traballo? Estamos a realizar actividades de investigación sobre esta profesión; para iso pedimos axuda e colaboración das familias.
- **O concurso das estrelas.** Facemos un xogo no que dun xeito voluntario as nenos e nenas poden saír a cantar, bailar ou tocar un instrumento (teclas de tipo sinxelo, castañas...). Realizamos esta actividade no patio, para tódolos niveis xuntos. É a actividade final.

Case todas as actividades leváronse a cabo na asemblea en gran grupo de cada aula e a actividade final levouse a cabo no parque infantil con todos os niveis xuntos.

De 6 a 9 anos

Voces de muller.

Materiais: Sete fotografías A-4 de mulleres músicas: Aretha Franklin, Tina Turner, Cyndi Lauper, Rihanna, Beyoncé, Jennifer López, Amy Winehouse.

Tres videos: YouTube

1-Cyndi Lauper - *Girls Just Want To Have Fun* (Official Video)

2- Aretha Franklin - *Respect* [1967] (Original Version)

3- Tina Turner- *The Best* [1989] (Peter's Pop Show)

Actividade. Consta de tres sesións.

Na asemblea de clase propoñemos xogar coa música. Esta vez trátase de escoitar unha canción e bailala libremente, pero prestando atención á música. En cada sesión escoitaremos e bailaremos a unha muller: Cyndi Lauper, Aretha Franklin e Tina Turner.

Mentres estamos bailando, colgamos as sete fotos das mulleres mencionadas anteriormente con pinzas.

Despois do baile formamos catro grupos. Os grupos teñen que ser heteroxéneos. Cada grupo elixe a foto dunha das mulleres expostas. Xoga a definilos utilizando adxectivos que fan referencia á súa aparencia física e voz. A continuación, unha voceira defínea en voz alta. Así, os catro grupos. Cando rematamos, vemos o vídeo para poñerlle cara á muller que cantou.

Volvemos á estrutura de montaxe e compartimos o que sentiron, se lles gustou a voz, se así o imaxinaron..., o profesor ou a profesora falan da súa traxectoria musical para que entendan o famosos que son. A idea é romper os estereotipos e modelos dos cantantes de moda e que vemos con frecuencia na televisión e en YouTube.

Como actividade final, debuxamos á artista e aprendemos a poñerlle o nome. Finalmente, volvemos a bailar a túa canción.

De 9 a 12 anos

Voces de muller.

Mesmos materiais que na etapa anterior

Actividade. Consta de tres sesións.

En asemblea de aula propoñemos xogar coa música. Esta vez tratamos de escoitar unha canción e baila-la de xeito libre, prestando atención á música. En sesión escoitaremos e bailaremos a unha muller: Cyndi Lauper, Aretha Franklin e a Tina Turner.

Mestres bailamos colgamos con pinzas en clase as 7 fotos das mulleres antes citadas. Tralo baile formamos 4 grupos. Os grupos han ser hetereoxéneos. Cada grupo escolle a foto das mulleres expostas. Xogamos a definilas usando adxectivos en inglés (coordinámonos co mestre e mestra de inglés) que fagan referencia ao seu aspecto físico e a súa voz. Logo, unha portavoz defínea en voz alta. Así cos catro grupos. Cando rematamos, visionamo-lo vídeo para poñer cara á muller que está a cantar.

Cada grupo buscará a biografía das tres mulleres para facer unha composición mural na aula co resultado dos traballos dos grupos.

Trátase de que valoren o grande traballo e a fama destas mulleres nas que é máis importante a súa música e a súa voz que seu aspecto físico.

Cada grupo traduce do inglés un fragmento da canción, preferentemente do retrouso. A actividade final consiste en crear un baile con ritmo e palmas da canción que maioritariamente vote a aula; para iso coordinámonos coa mestre e o mestra de música e empregaremos outros espazo máis lúdicos como os recreos, ademáis da aula.

De 12 a 15 anos

Flashmob.

O alumnado debe asistir á sesión cun complemento no seu vestiario que lembre a época dos 80. Debemos conseguir unha voluntaria que asuma o rol de cámara e ensaiar a porta en escena do flashmob coa canción *"Girls just want to have fun"* de Cindy Lauper. Deixamos ao alumnado que tome decisións en grupo sobre a coreografía e posta en escena, encargándose o profesorado en axudar nos momentos concretos. Suxerimos á idea que comece a gravación como si estiveramos nunha sesión de aulas habitual, comezando de súpeto a soar a canción, as alumnas sorprendidas miranse entre elas, pregúntanse, buscan a orixe do son e rematan bailando ao ritmo da música.

Materiais: móbil con cámara e complementos de vestiario.

De 15 a 18 anos

Sempre a mesma canción

Materiais: Equipo informático, proxector, altofalante e pizarra.

Comezamos a sesión visionando o vídeo da canción "*Girls just want to have fun*" de Cindy Lauper subtitulada en inglés e castellano: https://www.youtube.com/watch?v=CAQkox_fFsE.

Preguntaremos ao alumnado se escoitaran este tema anteriormente. Explicarémoslles que Cindy Lauper lanzou este tema en 1983. Pedímosle que escriban nun papel o que lles transmitiu a canción. Lanzamos preguntas como:

Por que nos anos 80 habia que reivindicar que as mulleres tamén querían divertirse cando terminaba a xornada laboral?

Que significa que quere ser a que pasee ao sol?

Mentres escriben as súas reflexións amenizaremos cunha versión do citado tema de Russian Red: https://www.youtube.com/watch?v=P4KePgtrJhA. Cando rematen a canción pedirémoslles que fagan unha posta en común coas súas ideas.

Persoas adultas

Son compositora

Empregamos como base as declaracións de Soledad Giménez para diario "20 minutos" do pasado 20 de marzo de 2019:

https://www.20minutos.es/noticia/3591904/0/sole-gimenez-mujeres-siempre-relegado-rol-cantantes/

Comezámola sesión preguntándolles se coñecen a Soledad Giménez. É posible que alguén non a recoñeza polo nome, para eso proxectamos unha imaxe súa e citaremos o que foi seu grupo durante máis de 20 anos, o grupo "Presuntos Implicados". Proxectámolo artigo e destacaremos as seguintes declaracións: *"A min nunca me preguntaban se compoñía porque supúñase que iso facíao un home"* e *"As mulleres seguimos tendo un rol de cantante e de ponte aí que vas quedar monísima"*. Reflexionamos sobre ambas frases.

En referencia á primeira preguntamos:

Por que daban por feito que compoñer é cousa de homes?

Cres que as mulleres poden mostrar e desenvolver todo o talento que teñen?

En que profesións podemos visibilizar sexismo? Faremos unha propuesta en común con tódalas ideas.

Para a segunda frase, as seguintes preguntas:

Seguen a ser as mulleres utilizadas como "floreiros"?

Que consecuencias ten a cosificación do corpo da muller?

En que profesións evidéncianse estas realidades?

Xullo. *Século XX. Gospel, Blues, Jazz, Funky.*

De 0 a 3 anos

A move-lo esquelete!.

Ao comezo da unidade presentamos unha canción escrita con pictogramas que cantaremos tódolos días para aprende-la e logo representa-la con xestos e movementos, coa intención de pasa-lo ben e traballa-las habilidades psicomotrices, a linguaxe musical, a expresión de corpo e a memoria. A canción es *¡Buenos días!* de Dàmaris Gelabert:

https://www.youtube.com/watch?v=nsCyC9Xplew

Para completa-la actividade repartimos instrumentos para que as crianzas toquen maracas, triángulos, etc. Tocamos pulsacións ao compás da música.

De 3 a 6 anos

A move-lo esquelete!.

Ao comezo da unidade presentamos unha canción escrita con pictogramas que cantaremos tódolos días para aprende-la e logo representa-la con xestos e movementos, coa intención de pasa-lo ben e traballa-las habilidades psicomotrices, a linguaxe musical, a expresión de corpo e a memoria. A canción é *Los días de la semana* de Dàmaris Gelabert: https://www.youtube.com/watch?v=9X7906XhRbQ.

DE 6 A 9 anos

Pequena y grande. Ella Fitzgerald.

- Sesión de contacontos sobre mulleres músicas.
- O conto: "Pequeña & Grande: Ella Fitzgerald". María Isabel Sánchez Vergara. Editorial Alba, 2017

De 9 a 12 anos

Tiana e o sapo.

Contextualizamos o estilo de música Jazz visionando a película de Disney: *Tiana y el Sapo,* que ten por BSO música Jazz. Este estilo impregna a película de ritmo na acción e axuda a caracterización dos personaxes. De ser moi longa para ver podemos traballar as seguintes cancións:

Benvidos a Nueva Orleans:
https://www.youtube.com/watch?v=uAv8Si-72as

Si humano fuera ya:
https://www.youtube.com/watch?v=jAg694BwBLE

Hay que saber llegar al fondo:
https://www.youtube.com/watch?v=ZkqSPfikalo

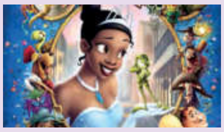

Buscade información sobre mulleres galegas que canten ou toquen Jazz, Blues, Soul ou Gospel (música espiritual). Facemos un mural na aula coa información atopada. Podes visitar esta páxina de Facebook https://www.facebook.com/musicasgalegasilustradas/.

De 12 a 15 anos

Respect.

O artigo que propoñemos para a súa lectura, publicado en *La Vanguardia*: https://www.lavanguardia.com/cultura/20180816/451338423708/historia-original-cancion-respect-aretha-franklin.html

Pensades que a igualdade entre homes e mulleres é real? En que porcentaxe realizan as tarefas anteriormente citadas homes e mulleres? Poden consultalo coa familia ou persoas achegasdas. Comentade o resultado na aula entre todos e todas.

De 15 a 18 anos e Persoas adultas

Mulleres directivas da industria musical.

Visionamos *Mulleres da Música (tráiler)*. Documental directivas de la industria musical en España. Duración 4'53" https://www.youtube.com/watch?v=krmq5tveqpc

Contestamos as seguintes cuestións en grupos de 3 ou 4 logo de debatila nos grupos:

- Consideras xusta esta situación?
- Cales son os motivos que indican as entrevistadas como causas desta situación?
- Que podemos facer para mellorar a situación?

No debate debemos aclarar conceptos básicos en relación á discriminación de xénero (estereotipos de xénero, roles de xénero, fenda de xénero, fenda salarial e a paridade). Podemos facer referencia ao marco legal da Igualdade de Oportunidades estatais e de Galicia:

Ámbito estatal. A Constitución Española, artigos 9.2 e 14 e a Lei orgánica 3/2007 de 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes.

En Galicia, Lei 7/2004, de 16 de xullo para a igualdade entre mulleres e homes e Lei 11/2007, de 27 de xullo para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero.

STES INTERSINDICAL Organización de Mujeres · CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL Organización de Mujeres · STEG · Asemblea de Mulleres

Actividades propostas

Estas actividades están resumidas. Actividades completas e anexos en organizaciondemujeres.org

Setembro. *Século XX. Folc e Músicas tradicionais. Recuperando música ancestral.*

De 0 a 3 anos

As crianzas escoitarán audicións relacionadas coa cultura popular de diferentes territorios en momentos destinados á relaxación e o descanso.

Ao ritmo dunha das cancións de berce as crianzas abanan a súa boneca coa intención de durmi-la ou calma-la.

De 3 a 6 anos

O alumnado visionará a canción tradicional cubana "Duerme negrito" https://www.youtube.com/watch?v=HYpnKguQ-zM

Preguntamos sobre a letra da nana: Con que intención cántase esta canción? Que cousas levaralle se durme? En que traballa a nai? Por que o traballo do campo é duro? Coñeces outras nanas que se cante na túa familia? se canta esta canción?

Con axuda de imaxes e vídeos o alumnado coñecerá a unha muller que tamén cantaba esta canción, Mercedes Sosa, cantante de folclore arxentino. Contámoslle a súa vida, os seus traxes e os instrumentos típicos dese país. Elaboramos un mural con estas fotografías.

De 6 a 9 anos

Canción para xogar as palmas.

Escoitamos esta canción tradicional *"Don Federico mató a su mujer"* ou a version de *"El verdugo Sancho Panza"*. En asemblea o alumnado descrubre o significado da súa letra e comenta se é axeitada e como poderíamos substituíla por outra que non conteña violencia.

De 9 a 12 anos.

O alumnado completará este pentagrama para decorar o centro no **Día da Música**, compoñendo o retrouso dunha canción e substituíndo as notas musicais por imaxes de diferentes mulleres destacadas na música tradicional de diferentes rexións do ámbito estatal. Instrumentistas, cantantes, compositoras, produtoras musicais). Para isto, buscamos información en Internet.

- Facemos unha búsqueda de mulleres que son referentes na música folclórica de Galicia. Cada alumno ou alumna preparará unha entrevista dedicada á muller que máis lle gustara. Algunhas das cuestións a sinalar son: Motivacions, dificultades das mulleres no mundo musical, a canción preferida, etc.

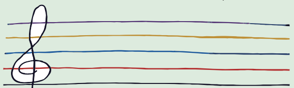

De 12 a 15 anos

Fórmanse catro grupos para buscar información en Internet sobre as protagonistas do mes: Ángela Muro, Ana Alcaide, Olga Cerpa e Mercedes: Biografía, traxectoria musical, melodías rescatadas de diferentes países e instrumentos folclóricos que empregan. Cada grupo elabora unha presentación en PowerPoint ou Prezzi coa información recollida para expoñela en asemblea.

Materiais recomendables para a búsqueda:
https://celtadigital.com/artistas/ana-alcaide/
https://www.youtube.com/watch?time_continue=10&v=KSM8K0yC_Lw
https://angelamuro.com/
https://es.wikipedia.org/wiki/Olga_Cerpa
https://www.mercedespeon.gal/

De 15 a 18 anos

En pequeno grupo elaborarán un vídeo-montaxe con música tradicional de diferentes rexións protagonizada por voces de mulleres. O vídeo debe incluír imaxes das autoras e da paisaxe sonora propio da súa rexión. Previamente, e coma un exemplo, visionarán o vídeo-montaxe con imaxes de Galicia e a música da cantante e instrumentista galega Mercedes Peón.

Materiais: vídeo de Mercedes Peón titulado *"Maravilha"* https://www.youtube.com/watch?v=CeoArUon6e8

Voces de muller a ritmo de folc. https://elpais.com/diario/2009/07/03/tendencias/1246572001_850215.html

Persoas adultas

Por grupos elaborarán diferentes carteis para un *"Festival de Mulleres de Música Folc"*. Cada grupo escollerá unha temática: mulleres do pasado, actuais, solistas, instrumentais, nacionais, estatais, rexionais… Para iso buscarán información na Web ou en institucións relacionadas coa temática. Realizarán un Lpbook coas protagonistas de dito festival e unha das súas cancións. Facemos logo unha exposición en común dos carteis xustificando a súa elección.

Outubro. *Século XX. Ritmos transgresores: Hip-Hop, Rap, Reggaeton , Trap. As misturas crean novos estilos.*

De 0 a 3 anos

A música acompáñame.

Durante o periodo escolar os cambios de actividade presentaranse empregando música, sempre de compositoras. Dirán se nome e sinálanna no panel de músicas elaborado para isto. Con anterioridade construímos un panel coas imaxes e fotos das compositoras que escollemos para empregar a súa música e o título da composición.

De 3 a 6 anos

Somos raperas e raperos.

Imos rapear. Visionamos varios vídeos de mulleres cantantes de Rap. Unha vez visionados, entre toda a clase, facemos un Rap sobre a igualdade entre as nenas e os nenos. Facémola letra en común, coa axuda e dirección da mestra ou mestre. Escollemos entre todas e todos a base do Rap.

De 6 a 9 anos

Como sería?.

Escoitámola canción "Como sería?" reproducíndoa en vídeo. Unha visionado comezamos un debate na aula sobre que quere transmitir a canción e a imaxe do vídeo. Debatemos sobre o final e sobre que pensan que vai ocurrir https://www.youtube.com/watch?time_continue=5&v=gnwWJB2KUZg

De 9 a 12 anos

"Somos poetas, somos raperas e raperos".

Actividade 1. Leremos el poema de Ana Sforza (Gata Cattana) *Tu oficio* (http://los7contratebas.blogspot.com/2014/04/tu-oficio.html). Cada alumna o alumno aprenderá un retrouso e recitarán o poema entre toda a aula.

Actividade 2. Facemos un Rap entre toda a clase. A base musical será ofrecida pola mestre ou mestre. Para a interpretación cada neno ou nena cantará a estrofa que lle corresponda.

De 12 a 15 anos

O reggaetón é machista?

Actividade 1. Escoitaremos a canción de Chocolate Remix "Ni una menos" e a canción de Maluma ("Cuatro babys"). Ambos son reggaeton, analizaremos ambas as letras e despois chegaremos á análise de ambos textos, un é vingativo e o outro machista e denigrante. As mulleres, despois de analizar ambas as letras, intentarán cambiar a letra de Maluma cun contido non sexista, igualitario, respectuoso…, para comprobar que non é o estilo musical senón as letras machistas.

Letras no dossier, na web: organizaciondemujeres.org

Actividade 2. Con tódalas letras producidas escollemos entre tódala clase a que máis gustou e gravaremos un vídeo que se pode subir ás RRSS do centro educativo.

De 15 a 18 anos

Lisístrata.

Actividade 1. Escoitarán a canción de Gata Cattana "Lysistrata", nela fálase de varias mulleres. Establecemos grupos , e cada un escolle a unha das mulleres das que falamos na canción e elaboraremos unha reportaxe sobre ela.

Actividade 2. Analizamos a obra "Lisístrata"; Que pretende Lisístrata coa folga sexual? Cres que esta medida é efectiva? Ata que punto no mundo actual sería posible facer algo semellante?

Persoas adultas

Actividade: Visionamo-la obra *"Lisístrata"*, https://www.youtube.com/watch?v=G9vdoLSHeX0

A continuación debatimos sobre enfrontamento entre mulleres e homes e como as mulleres reclaman a paz entre atenienses mediante a abstinencia sexual. Escollerán unha escena (a que máis lles gustou) e representarána no centro.

Novembro. *Século XXI: Rock / Punk. Dando caña.*

De 0 a 3 anos

Anarkía na guardería.

Materiais:
- Escuma de peitear.
- Colorantes alimentarios.
- Unha bandexa de cocción.
- Fotos de mulleres punkies dos anos 80.
- Vestimenta punkie.

Metodoloxía:

Visionamos varios vídeos de mulleres punkies dos anos 80, e escoitamos a súa música. Aproveitando este experimento sensorial, teremos unha festa punk na clase.

Poña unha espesa capa de escuma nunha folla de cocción, por exemplo. Cando estea ben suavizado, faremos filas de cores, por exemplo con colorantes alimentarios. Despois mesturamos. Cando tomen forma xogaremos a conformarnos como un peiteado punk, a nós mesmos e ao resto. Cando estemos listos… para bailar!

Como recomendación para bailar: o disco de recompilación *"Girls just wanna have punk"* de F. Records, Brasil 2003.

De 3 a 6 anos

Recortables Punkies.

Materiais: Recortes para imprimir

Metodoloxía: Despois de investigar un pouco sobre a estética punk dos anos 80, e ver que a roupa non tiña xénero, os homes tamén levaban saias e botas militares. Podemos imprimir a un rapaz e unha rapaza e "personalizalos" dun xeito punk. (Podemos poñer cristas, tatuaxes, brincos… E logo xogar a vestilos e vestilas con roupa diferente independentemente do xénero.

Como recomendación musical e como transgresor das barreiras de xénero, propoñemos a David Bowie. https://www.youtube.com/watch?v=5lEwLAfL2xQ.

De 6 a 9 anos

Son unha Punk.

Materiais: Canción *Soy una Punk*, del grupo galego "Aerolíneas Federales" https://www.youtube.com/watch?v=bouCCk8HKb8

Metodoloxía: Cantaremos seguindo o karaoke. Podemos investigar más sobre "Aerolíneas Federales" en https://es.wikipedia.org/wiki/Aerol%C3%ADneas_Federales y https://lafonoteca.net/grupos/aerolineas-federales.

De 9 a 12 anos

Investigamos sobre as mulleres e o Rock.

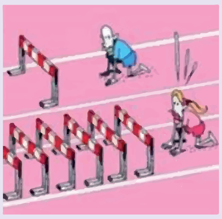

Materiais: Ordenadores, https://es.padlet.com/

Metodoloxía: Por parellas e cada un /ha nun ordenador, creamos un padlet de "Mulleres e Rock". Cada parella buscará unha referencia da muller na escena do rock e inserirá unha pequena biografía, unha foto e unha canción en cada sección do padlet. Despois expoñémolos a outros compañeiros e escoitaremos as cancións.

De 12 a 15 anos

A árbore dos soños.

Materiais: Cartoliñas, folios, a canción "Dreams of life" de Patti Smith.

Metodoloxía: Partimos da canción de Patti Smith.

Despois de escoitalo e falar un pouco sobre iso, pedimos ao alumnado que reflexionen sobre os seus propios soños, sobre o que queren conseguir. A continuación, imos captar en follas de papel para elaborar entre todos "A árbore dos soños".

Para incorporar a perspectiva de xénero, reflexionaremos sobre os obstáculos que teñen que enfrontar as mulleres para alcanzar os nosos obxectivos (coidados e dobre peso mental, por exemplo).

De 15 a 18 anos

Fanzine Punk.

Materiais: Exemplos de fanzines (hai un bo surtido en https://www.monmagan.com/fanzines/como-hacer/), onde tamén nos dan algunhas pautas para crea-los. Un fanzine é unha revista feita e autoeditada por afeccionados e afeccionadas dun determinado tema, como a música, o cómic, o cine, a literatura, o fútebol, etc.

Metodoloxía: faremos dous fanzines na clase. Dividímola clase en dous grupos, un atribúeselle referentes punk rock e mulleres británicas e europeas e os outros refírense ao punk / rock americano.

En canto ao **punk/rock británico/europeo** podemos darche algunhas ideas como *Siouxie Sioux,* Pauline Murray (da banda *Penetration*), Palmolive (Paloma Romero, melillense, das bandas *Slits* e *Raincoats*), e temos exemplos estatais como Ana Curra, Ana Da Silva, Begoña Astirraga, Silvia Escario, Tere González…

En canto ao **punk/rock americano** algunhas referencias son: Debbie Harry (*Blondie*), Janis Joplin, Wanda Jackson, Joan Jett (*The Runaways*), Kathleen Hanna ((facendo referencia ao movemento RiotGrrrls).

A partir de aí poderemos comezar a investigar e deseñar o fanzine (indiscutible ferramenta de difusión dentro dos movementos feministas e musicais). Os produtos serán expostos tanto dixital como físicamente no centro.

Un fantástico recurso cheo de interesantes entrevistas é o libro "God save the Queens. Pioneras del punk", de Cristina Garrigós, Nuria Triana e Paula Guerra. Editorial 66rpm

Persoas adultas

Sesión DJ.

Materiais: Ordenadores con altofalantes, programa Dj (por exemplo, Dj virtual), música Punk e/ ou Rock feita por mulleres.

Metodoloxía: O primeiro que debemos facer é investigar e seleccionar ficheiros de audio con cancións feitas por mulleres. Poden ser de diferentes estilos ou podemos centrarnos nun só.

Entón, debemos ter o programa Dj instalado nos ordenadores e cargar a música nese programa. Aquí podemos atopar un tutorial moi claro sobre o uso do programa: https://www.youtube.com/watch?v=Zq4i1dbioGg

Ao finaliza- la preparación das sesións faremos unha pinchada que podemos converter en podcasts.

Decembro. *Século XXI: Pop, Indie e Latina. Transformando a música.*

De 3 a 6 anos

Compila algunhas cancións das mulleres deste calendario e utilízaas en diferentes momentos: Ao entrar na aula, no lecer, nos xogos, para a relaxación, para bailar e moverse.

De 3 a 6 anos

A avoa de Rozalén

Rozalén - Xirasoles - Conversas coa miña avoa (Documental) https://www.youtube.com/watch?v=v74YMAa-yLs

Visualizar o vídeo en clase e falar das avoas de cada quen, os seus ensinos…

Baila a canción *Xirasoles* de Rozalén

Podes bailar libremente, tentando seguir o que fai Rozalen ou o que fai Bea (interpreta signos).

De 6 a 9 anos

Interpretamos

Por grupos, bailamos e interpretamos as letras de:
- *Las hadas existen* (Rozalén) https://www.youtube.com/watch?v=rcn3toZyVTw
- *Te prometo* (La otra) https://www.youtube.com/watch?v=u6VWIGU44gc

De 9 a 12 anos

Atopa no calendario o nome destas mulleres ou grupos de mulleres músicas:

1. Foi a primeira muller en compoñer a ópera (Francesca Caccini)
2. Pertencía ao grupo dos 8 (Rosa Garcia Ascot)
3. Banda de música indie pop española de Xixón (Nós)
4. Directora de orquestra (Gisele Ben-Dor)
5. Trobadora que destaca na Corte do rei Alfonso X (Maria Pérez Balteira).

Coñecemos a historia coas cancións de…

En grupos, estuda a letra e a historia destas cancións e grava un vídeo (cunha coreografía ou interpretación) das cancións "*Feira*" (Rozalen) e *Soa Guernica* (Rosalía)

De 12 a 15 anos

Coñeces mulleres músicas?

Trátase de que o alumnado escriba dun xeito rápido as seguintes cuesións:

Escribe:
- 7 cantantes masculinos
- 7 mulleres cantantes
- 7 grupos pop masculinos
- 7 grupos pop femininos
- 7 guitarristas masculinos
- 7 guitarristas femininas
- 7 DJs masculinos
- 7 mulleres DJ
- 7 raperas
- 7 raperos

(podemos engadir ou eliminar ao noso xeito)

A idea é comentar máis tarde que o atoparon máis difícil e que cren que se debe.

Se as mulleres teñen máis presenza nalgúns estilos musicais ou outros, porque será? Reflexionamos sobre se escoitamos máis homes ou máis mulleres, se a música que escoitamos ten un sesgo de xénero, que facemos para coñecer outras músicas …

(No calendario hai exemplos de mulleres músicas que o profesor pode presentar aos estudantes despois).

De 15 a 18 anos

Que é o feminismo?

Coa canción de Renne Goust "La cumbia feminazi" trátase de denunciar o termo "feminazi" por ser inapropiado e ofensivo para as persoas que sufriron nazismo e para os que sofren desigualdade de xénero e / ou loitan pola igualdade.

a) Visualizamos o seguinte vídeo https://www.youtube.com/watch?v=TuT3bYuio64 e comentar en grupos:
   - Se o feminismo é igualdade… cal é o problema?
   - Algunha vez pasouvos algo por defender a igualdade de xénero? Por ser feminista?

b) Escribe, como no vídeo, as nosas propias etiquetas, as que algunha vez puxemos ou as que puxemos a outros para defender a igualdade.

Camiña con elas pola clase, verbalízaos ou explícaos se é preciso. Quitamos conclusións e facemos unha votación.

ENTREVISTA CON…

Trátase de coñecer un pouco máis a estas artistas e descubrir o que hai detrás da súa música e dos seus vídeos.

Traballamos por grupo buscando información que de resposta as seguintes cuestións:
- Biografía das artistas (Rozalen, Rosalía, Renne Goust).
- Que che chamou máis a atención destas artistas?
- Que canción / vídeo prefires? Por que?
- Algo (algunha canción, algunha obra, algunha característica) pola que esta persoa contribuíu á loita pola igualdade entre mulleres e homes.

Persoas adultas

Investiga o caso da **trombonista Abbie Conant** cando quería ingresar na Filharmónica de Múnic. Oíches falar de audicións a cegas (ou detrás dunha cortina)?

Por que pensas que o fan? Varia o número de mulleres e homes nas orquestras seleccionadas con este método?.

Mulleres en festivais.

Estiveches en algún festival? Reparaste cantas mulleres actúan?.

Facendo grupos, cada un escolle festivais de música, ou bandas,orquestras ou eventos musicais para facer un estudo sobre a presencia do número de artistas femininas e artistas masculinos. Opera con porcentaxes e mostra ao resto da clase de cada grupo o estudo estatístico. Tira conclusións e posibles contribucións.

http://mujeresymusica.com/la-presencia-de-las-mujeres-en-los-festivales-en-2018/

STES INTERSINDICAL Organización de Mujeres · CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL Organización de Mujeres · STEG · Asemblea de Mulleres